

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קרנבלים וקומדיות, מעט טרגדיות: תאטרון הרנסנס האיטלקי -
20609

תאריך עדכון אחרון 31-08-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות התאטרון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עמרי סמית

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: omri.smith@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: אחרי השיעורים

מורי הקורס:
ד"ר עמרי סמיט

תאור כללי של הקורס:

כשאנשי הרנסנס האיטלקי הקימו לתחייה את הדרמה של העולם העתיק, הם הולידו את התיאטרון המודרני. השפעתה הישירה והעקיפה של הפעילות התיאטרונית באיטליה הרנסנסית ניכרת כיום כמעט בכל סוגות המופע והבידור: הצגות תיאטרון ממוסד ופרינג', סרטי קולנוע, אופרה ואף מוסיקה פופולארית.

הקורס יבחן את רגעי לידתו-מחדש של התיאטרון הקלאסי במאה ה-15, ויסקור את הסוגות הדרמטיות השונות שהתפתחו באיטליה הרנסנסית: הקומדיה ההומניסטית, הקומדיה הלמדנית, הטרגדיה, הקומדיה דל'ארטה והאופרה. נסקור גם את חללי ההצגה ומבני התיאטרון ששימשו להצגת הסוגות השונות, ואת יחסי הגומלין ששררו בינם לבין הטקסט המוצג.

מטרות הקורס:

הקורס יציג בפני התלמידים את הצורות הדרמטיות, את המחזאים, את השחקנים ואת מבני התיאטרון הבולטים שעיצבו את החוויה התיאטרונית באיטליה בתקופה המודרנית המוקדמת. השיעורים יצביעו על הקשרים שבין תהליכים היסטוריים וחברתיים לבין התהוותן של הסוגות הדרמטיות שרווחו באיטליה בין 1450 ל-1750. הקורס יציג את אנשי התיאטרון המובילים שפעלו בתקופה זו, וימחיש את צינתם למוסכמות האמנותיות מחד, ואת המצאותיהם המקוריות מאידך.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לסקור את הנסיבות שהובילו ללידתו מחדש של התיאטרון הקלאסי באיטליה;
לעמוד על האופנים שבהם אימצו האיטלקים את הצורות הדרמטיות העתיקות, ואת הצורות החדשות שפיתחו בעצמם;
לתאר את פועלם של כמה מיוצרי התיאטרון הבולטים של הרנסנס האיטלקי;
לסקור את חללי ההצגה, את מבני התיאטרון, את התפאורות ואת מכונות הבמה ששימשו להצגת באיטליה בעת המודרנית המוקדמת, ואת יחסי הגומלין שבינם לבין הטקסט המוצג.

דרישות נוכחות (%) :

אין חובת נוכחות

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

(1) העת המודרנית המוקדמת, הרנסנס וההומניזם באיטליה: מבוא

(2) התיאטרון והדרמה של העת העתיקה
קריאת חובה: החייל הרברבן מאת פלאוטוס

(3) לידתה מחדש של הקומדיה הקלאסית: הקומדיה הלמדנית
קריאה: הקומדיה של קלנדרו מאת ברנארדו דוביצי

(4) הקומדיה של קלנדרו: המשך
קריאה: דקמרון, יום __, סיפור __

(5) פילוסוף מדיני חוטא בחיבור קומדיות: מקיאווולי והקומדיה מנדרגולה

(6) מנדרגולה: המשך

(7) לידתה המחודשת של הטרגדיה
קריאה: סופוניסבה מאת ג'אן ג'ורג'ו טריסינו

(8) סופוניסבה: המשך

(9) תיאטרון בהפרעה: הקומדיה דל'ארטה

(10) הקומדיה דל'ארטה והקרנבל
קריאה: הסצנריו איזבלה האסטרולוגית מאת פלמיניו סקאלה

(11) הקומדיה דל'ארטה: המשך

(12) חללי הצגה, תפאורות ומבני תיאטרון ברנסנס האיטלקי

(13) המשך הדיון בחללי ההצגה, התפאורות והתיאטראות

(14) האופרה; סיכום הקורס

חומר חובה לקריאה:
מחזות, סיפור וסצנריו:

בוקאצ'ו, ג'ובאני, "יום __, סיפור __", בתוך "דקמרון", תרגום גאיו שילוני, ירושלים: הוצאת כרמל, תשס"ב (2002).

דוביצי, ברנארדו, "הקומדיה של קלנדרו" (Calandra La), תרגום עמרי סמית, בתוך "הקומדיה
הלמדנית", ירושלים: הוצאת מאגנס, 2016.

טריסינו, ג'אן ג'ורג'ו, "סופוניסבה" (Sofonisba), תרגום עמרי סמית [תרגום לימודי, יועלה לאתר
הקורס].

מקיאווולי, ניקולו, "מנדרגולה" (Mandragola), תרגום עמרי סמית, ירושלים: הוצאת
מאגנס/האוניברסיטה העברית, 2014.

פלאוטוס, "החיל הרברבן" (Gloriosus Miles), תרגום דבורה גילולה, ירושלים: הוצאת מאגנס, 999.

סקאלה, פלמיניו, "איזבלה האסטרולוגית", בתוך "מתכונים מושלמים לאילתור קומדיות: סצנארי הקומדיה דל'ארטה של פלמיניו סקאלה", ירושלים: הוצאת מאגנס, 2024.

חומר עיוני:

בלקין, אהובה, "מקרנבל לתיאטרון: תבניות וכאוס בקומדיה דל'ארטה", ירושלים: הוצאת מאגנס, 2021.

_____, "מבוא" (פרקים 999-999), בתוך "מתכונים מושלמים לאילתור קומדיות: סצנארי הקומדיה דל'ארטה של פלמיניו סקאלה", ירושלים: הוצאת מאגנס, 2024.

סמית, עמרי, "מבוא לקומדיה הלמדנית", בתוך "הקומדיה הלמדנית: שלוש קומדיות מהרנסנס האיטלקי", ירושלים: הוצאת מאגנס, 2016.

Anderson, Michael, "The Changing Scene: Plays and Playhouses in the Italian Renaissance", *Theatre of the English and Italian Renaissance*, edited by J.R. Mulryne and Margaret Shewring, New York, St. Martin's Press, 1991, pp. 3-20.

Andrews, Richard, *Scripts and Scenarios: The Performance of Comedy in Renaissance Italy*, Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Farrell, Joseph and Paolo Puppa, *A History of Italian Theatre*, Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2006.

חומר לקריאה נוספת:

Oreglia, Giacomo, *The Commedia dell'Arte*, translated by Lovett F. Edwards, New York: Octagon Books, 1982.

Johnson, James H., *Venice Incognito: Masks in the Serene Republic*, Berkeley, CA: University of California Press, 2011.

הרסגור, מיכאל, מבוא לתקופת הרנסנס, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון, 1986.

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן בכתב 100 %

מידע נוסף / הערות:

חתול